

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קד.

עין משפט
נר מצוה

קב א מיי פ"ז מהל'
גזילה הלכה ט סמנ
עשין עב טוש"ע ח"מ סי'
שסו סעיף א:
קבא ב מיי שם הלכה
י ופ"ג מהלכות
שולחן וטושפין הלכה ה
סמנ עשין עב טוש"ע ח"מ
סי' שסו סעיף ב וסי' קכא
סעיף א וסעיף ב וסי' קכב
סעיף א וע"ש:
קבא ג מיי פ"ג
מהל' שאלה
ופקדון הלכה ב סמנ עשין
זב טוש"ע ח"מ סי' שמ
סעיף ב:
קבא ד מיי שם טור
סעיף ב וסי' קכא
סעיף ב:

מוסף רש"י

ושילחה ביד בנו.
המשאל שאלה לו לשאל
ידו בנו של משאל (ב"ח)
פטור. אם מתה
בדרך. פליגי בה רבה ורב
חסדא, רב חסדא מתוך לה
להאי שטחו שואל דמתני'
בשכירו ולקטו שדר צביתו,
אכל אין עדים שהיא
שלוה, דא איכא עדים הוי
שליח ומיי השואל באונסין
משמכרו לו, רבה אומר
אפילו עשאו שליח בעדים
לאו שליח הוא להחמיץ
ע"י באונסין דה"ק ליה
אינש מהימנא הוא אי
בעת לשדורי צידה שדר
לא יתן לא לבנו.
של נגזל להוליכו לנגזל,
של נגזל ואנסוהו חייב להחזיר,
דלא הוי נשבע עד דמטי
לעדים (וע"ל א"ר).

שכבר הודה מפי עצמו. מהאי לשנא דייק בהמפקיד (ב"מ דף קז:):
וגם מחמת פירכא אחרימי מוקי לה צבא ללאת ידי
שמים ומימה א"כ הוהא מעשה דחמיד אחד אמאי אמר ליה רבי
טרפון הנח דמי מקחך ציניהם הא כיון דחמיד הוה מסתמא היה
צא ללאת ידי שמים וי"ל דלכתחילה
צא עמו לדין אם הוא חייב מן הדין
ושב מה שעשה עשה א"כ אפילו ללאת
ידי שמים אין חייב לרי' טרפון אלא
בגזל צבא דפקדון ומקח דלא עשה
איסורא לא וכן משמע בהמפקיד
(שם דף קז: וס"ט) דכי רמי התם גזל
אגזל משני הכא צבא ללאת ידי שמים
ולעיל מיניה כי רמי פקדון אפקדון
לא צעי לשנויי הכי ואין להאריך כאן
בסוגיא דהתם: **אמר רבא שאני**
מתני' ב'. לפי הספרים דל"ג אלא

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שכבר הודה מפי עצמו אלא אמר רבא שאני
מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון
דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה
כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך הלכך נשבע
אע"ג דקאמר ליה יהיו לי בידך כיון דבעי
כפרה לא סגי עד דמטי לידיה "הא לא
אישרבע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל
ליה: לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו: איתמר
שליח שעשאו בעדים רב חסדא אמר יהיו
שליח רבה אמר לא הוי שליח רב חסדא
אמר הוי שליח להבי טרחי ואוקמיה בעדים
דליקו ברשותיה רבה אמר לא הוי שליח ה"ק
איניש מהימנא הוא אי סמכת סמוך אי בעית
לשדוריה בידה שדר בידה תנן ^אהשואל
את הפרה ושילחה ביד בנו ביד עבדו ביד
שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוהו של
שואל ומתה פטור הא שלוהו היכי דמי אי
דלא עשה בעדים מנא ידעינן אלא דעשה
בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא בדאמר
רב חסדא בשכירו ולקטו הכא נמי בשכירו
ולקטו תנן ^בלא יתן לא לבנו ולא לשלוחו
האי שלוהו היכי דמי אי דלא עשאו בעדים
מנא ידעינן אלא לאו דעשאו בעדים תרגמא
רב חסדא בשכירו ולקטו אבל שליח שעשאו
בעדים מאי הכי נמי דהוי שליח אדחתי סיפא
אבל נותן הוא לשליח בית דין לפלוג וליתני
בדידיה ^גשליח שעשאו בעדים הכי נמי דהוי
שליח אמרי לא פסיקא ליה שליח ב"ד לא
שנא עשאו נגזל ולא שנא עשאו גזול הוי
שליח פסיקא ליה שליח שעשאו בעדים דכי
עשאו נגזל הוא דהוי שליח עשאו גזול לא
הוי שליח לא פסיקא ליה ולאפוקי מהאי תנא
דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליח
בית דין שעשאו נגזל ולא עשאו גזול או
עשאו גזול ושליח הלה ונטל את שלו מידו
פטור רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו

שכבר הודה מפי עצמו. וזה ללאת ידי שמים.
מנא מחייבי ליה אלא מניה לפנייה מניה די עונש
לשניהם דהא לאו לבעלים אהדריה כו': אלא אמר רבא.
מתני' דברי הכל היא ולא דמיא לאין יודע דהתם
בין נשבע בין לא נשבע הוה דפליגי ר' טרפון ור' עקיבא
ליד הגזול ור' עקיבא מחייב אע"ג דלא
נשבע. והאי דפרכת לעיל ואי ר' עקיבא
אע"ג דלא אשתבע לאו פירכא היא
דהתם דין הוא דאע"ג דלא משתבע
דיחזיר לכל אחד שהרי אין יודע למי
גזל ולא נפיק ידי שמים כלל אלא
הכא במתני' ידידע למאן גזל ומודי
ליה משעת הודאה דמזומן הוא להשיב
הוי גביה כפקדון הלכך נשבע תחילה
קודם הודאה אע"ג כו': **שליח**
שעשאו בעדים. ראובן שיש לו מעות
לקבלם הימנו ונתנם לו: הוי שליח.
ואם נאנסו דרך פטור בעל הבית
שנתנם לו: פטור. דלא קמה ברשות
שואל להחמיץ באונסים עד שיאמר
לו מפיו לשלחה לו ביד בנו כו':
מנא ידעינן. דשלוהו הוא דקרי ליה
מתני' שוהו ^א: לקטו. שלקטו
אכלו לדור עמו צביתו לזוהא בעלמא
לשון מורי: ושכירו. נשכר עמו ליום
ולחמש ולשנה ולשבעה. לישנא אחרינא
לקטו לוקט מזוהא: **ולאפוקי מהאי**
סנא. הא מתניתין דאוקמינא שליח
צ"ד אפילו עשאו גזול ולא נגזל הוה
שליח והוה באחריותו דנגזל לאפוקי
מהאי תנא: **שליח צ"ד.** דמשמע
מתני' דמשנתן לו נפטור גזלן כשעשאו
נגזל קאמר ולא כשעשאו גזול: **ושלח**
הנא ונטל שג. מיד השליח: **פטור.**
מאונס הדרך. טעמא דנטל הנגזל הא
נאנסו מן השליח הראשון חייב:
וא"ס משנתנו. דקתני לא יתן לשלוהו
ואי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן
נלא תוקמא כשעשאו בעדים אלא
בממציא לו שליח ציקש מחזירו
שימציא לו לנגזל את עצמו לומר לו אם
תרצה לשלח כלום לפלוני שלח צדי:

בדיוקני

(א) צ"מ נח: (ב) לעיל קב,
(ג) ד"ה ומי, (ד) ובכ"מ פ'
השואל כתבו להפך ע"ש.

הגהות הב"ח

(א) נח: לפלוג וליתני
בדידיה ב"ד"א בשליח
שלא עשאו בעדים
אבל שליח שעשאו בעדים:
(ב) רש"י ד"ה מנא ידעינן
וכי' שטחו הס"ד ואח"כ
מ"ה שכירו נשכר וכי'
ולשבת לקטו שלקטו
וכי' לשון מורי לישנא
אחרינא כ"ל: (ג) תוס'
ד"ה אמר וכו' וכוין
דבהודאה בפניו מיי:
(ד) בא"ר לא צא למתן
פירכא דפרכי' לר"ט
אלא טעמא: (ה) ד"ה שליח
וכי' כגון דלא אמר לו
אמור לפלוני ישלח לי
על ידך רק עדים מעדים
שעשאו שליח להביא לו
אכל אם היה אומר לו
אמור לפלוני ישלח לי על
ידך פשיטא דהוי: (ו) ד"ה
הכי וכו' דהמפקיד אלא
מכיו:

רבינו חננאל

אלא אמר רבא שאני מתני'
דכיון דידע למאן גזליה
ואודי ליה כיון דאפשר
לאהדורי ממונא למריה
הוה ליה כמאן דאמר ליה
יהיו לי בידך. ורב חננאל
ד"ל נמי פ"י דמתני' דביר
הכל.

אומר שלח לי על ידו פשיטא דהוי שליח דהא תנן בהשואל (ב"מ דף קז: וס"ט) אמר ליה השואל שלח לי ביד בני ציד עבדי ציד שלוחי או ציד
בןך או ציד עבדך או ציד שלוחך ושלחה חייב ומ"ל א"ל צפניו שלח ומ"ל אמר ליה שלח צפניו שלח ^אומיהו לקמן לא משמע הכי דבעי
לשמואל מאי תקנתיה הול"ל ששלח ליה שלח לי ע"י זה דלא הוי שליח לכך צ"ל דבכל ענין שלח צפניו לא הוי שליח עד שיאמר לו צפניו שלח
לי על ידו כההיא דהשואל דליירי צפניו וכן מוכיח מתוך הקונטרס: **רבה אמר לא** הוי שליח. יש מקשים דרבה אדרבה דהכא קאמר
רבה דלא הוי שליח המוכר את הספינה (ב"מ דף קז: וס"ט) אמרינן רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הכא צמחוני מוכר כללוית עסקמין
ואזרח ר' יהודה לטעמיה דאמר לאתויי שדריה הרי לרבה אליבא דר' יהודה הוי שליח וי"ל דשאני התם דכיון שנתן לו פונדיון וזוה לו
להביא צאיסר שמן הוי כאלו א"ל צדיא שלח לי על ידו ופטור ולפי מה שפירשתי דדוקא שאמר ליה צפניו אית לן למימר דכיון דנתן
הפונדיון הוי כאלו אמר ליה צפניו שלח הלכך אמר לר' יהודה לאתויי שדריה: **הבי קא"ס** איניש מהימנא הוא. מימה אמאי חייב
הוא מן הדין באחריות אונס הדרך והא אין יכול לומר אין רצוני שהיא פקדוני ציד אחר כיון דתפיס ליה צאיניש מהימנא וי"ל דנראה
דאפילו הוא עצמו הביאו דרך ונאנס חייב דפשיעה הוא עושה שמוליכו דרך במקום פלוני שיש בו סכנה ובע"כ חייב לשמור עד שיחזירו
לו בישוב במקום שהפקדו אכלו כדאמרין לקמן (דף קט.) ^א בהמפקיד אכל חזירו בישוב לא יחזיר לו במדבר משמע דבעל כרחו חייב
לשמור עד שיחזירו בישוב במקום שהפקדו ולא כל כמניה להחזיר לו במדבר במקום סכנה:
אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן. כלומר היכי מסר לו משאל כיון דלא ידע אי האי שליח של שואל הוא: **בשכירין** ודקיפו.
מימה אמאי לא אמר רב חסדא נמי אהא ועוד מימה אמאי לא פריך ליה מעיקרא ממנתי' והדר הוה ליה למפרך מההיא דפ' השואל:
אין